

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3062/2022. (II. 11.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

1. Az Alkotmánybíróság a Győri Járásbíróság Ir.521/2021/8. számú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.
2. Az Alkotmánybíróság a harmadik országbeli állampolgárok beutazásáról és tartózkodásáról szóló 2007. évi II. törvény 59. § (10) bekezdése alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. Az algériai állampolgár indítványozó az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 26. § (1) bekezdése és 27. §-a alapján előterjesztett alkotmányjogi panaszában kérte, hogy az Alkotmánybíróság a harmadik országbeli állampolgárok beutazásáról és tartózkodásáról szóló 2007. évi II. törvény (továbbiakban: Harmtv.) 59. § (10) bekezdésének alaptörvény-ellenességét állapítsa meg és a hivatkozott rendelkezést semmisítse meg, mivel az indítvány szerint az sérti az Alaptörvény XXVIII. cikkének (7) bekezdését.
- [2] Az indítványozó kérte továbbá, hogy az Alkotmánybíróság állapítsa meg a Győri Járásbíróság Ir.521/2021/8. számú végzése alaptörvény-ellenességét és a döntést semmisítse meg, mivel az sérti az Alaptörvény IV. cikkének (2) bekezdését, valamint XXVIII. cikkének (1) bekezdését.
- [3] 1.1. Az alkotmányjogi panasszal támadott végzés alapján az ügy előzménye következőképpen foglalható össze.
- [4] A Terrorelhárítási Központ 2019. április 9-i átiratában tett javaslatot az Országos Idegenrendészeti Főigazgatóság (a továbbiakban: OIF, vagy hatóság) felé az indítványozóval szembeni, 10 év időtartamra szóló beutazási és tartózkodási tilalom elrendelésére. Az OIF 2019. július 9. napján kelt határozatával az indítványozó kiutasítását elrendelte, egyidejűleg a kiutasítás végrehajtását a végrehajtási feltételek megteremtéséig felfüggesztette és elrendelte az indítványozó idegenrendészeti őrizetbe vételét. A kiutasítás ellen előterjesztett indítványozói keresetet a bíróság 2019. szeptember 30. napján elutasította.
- [5] Az indítványozó időközben 2019. augusztus 22. napján menedékjog iránti szándéknyilatkozatot terjesztett elő, melynek alapján a hatóság menekültügyi eljárást indított, elrendelte az indítványozó menekültügyi őrizetbe vételét, amelyre tekintettel 2019. augusztus 26. napjával az idegenrendészeti őrizet megszüntetésre került.
- [6] Az indítványozó menedékjogi kérelmét a hatóság 2019. október 30-án elutasította, a döntéssel szembeni kereseti kérelmet a bíróság 2020. január 31. napján megtartott tárgyaláson elutasította, az indítványozó menedékjogi ügye lezárult, a menekültügyi őrizet megszüntetésre került és a hatóság 2020. január 31. napján elrendelte az indítványozó idegenrendészeti őrizetét.
- [7] A végzés szerint a hatóság 2020. november 26. napján az indítványozóval szemben – új ténybeli alapon – az engedélyügyi kiutasítás hatósági kísérettel történő végrehajtását rendelte el, 5 év beutazási és tartózkodási tilalom kikötése mellett.
- [8] Az idegenrendészeti őrizet időtartamát a Győri Járásbíróság az Ir.42/2021/4. számú végzésével 2021. március 23. napjáig, majd a Nyírbátori Járásbíróság 2021. május 22. napjáig hosszabbította meg.
- [9] 1.2. A Győri Járásbíróság a támadott, Ir.521/2021/8. számú végzésével a Győrött, 2021. május 20. napján tartott meghallgatáson az indítványozó idegenrendészeti őrizetét a kitoloncolás feltételeinek megteremtéséig, de legfeljebb 2021. július hó 21. napjáig meghosszabbította, az indítványozó jogi képviselőjének indítványát elutasította, egyben megállapította, hogy a végzés ellen fellebbezésnek nincs helye.

- [10] A bíróság – elfogadva a hatóság indokolását – azt állapította meg, hogy az őrizet fenntartására a kiutasítás eredményes végrehajtása érdekében van szükség, figyelemmel arra, hogy az indítványozó több alkalommal is megkísérelte megghiúsítani a kitoloncolást, éhségstrájkba kezdett, a becsatolt pszichológiai gondozásáról készült jegyzőkönyv szerint gyógyszer nem kíván szedni, továbbá az országban maradásával kapcsolatban ellentétes nyilatkozatokat tett.
- [11] Mindezekre figyelemmel a bíróság a Harmtv. 54. § (5) bekezdés a) pontja és az 58. § (2) bekezdése alapján az indítványozó idegenrendészeti őrizetét meghosszabbította.
- [12] 2. Az indítványozó az Abtv. 27. § (1) bekezdés szerinti panaszában előadta, hogy miután a hatóság az idegenrendészeti őrizet maximális 12 hónapos határidején belül sem tudott eleget tenni a kiutasításnak, ahelyett, hogy törvényi kötelezettségénél fogva az idegenrendészeti őrizetet megszüntette volna, más ténybeli alapon, korábban elrendelt, másik idegenrendészeti kiutasításra tekintettel önálló beutazási és tartózkodási tilalmat rendelt el az indítványozóval szemben, azon az alapon, hogy a korábbi, 2019. július 9-én elrendelt kiutasításnak önként nem tett eleget, holott az indítványozónak erre esélye sem volt, hiszen mindvégig őrizetben volt, a hatóságok pedig 16 és fél hónap alatt sem tudták a távozást megszervezni. Az indítványozó szerint – bár kérelme nem ennek megállapítására irányul –, ez a logika, azazhogy az újabb jogcím alapján elrendelt őrizetbe a korábbi őrizet időtartama nem számít bele nyilvánvalóan ellentétes a jogalkotói szándékkal.
- [13] Az indítványozói érvelés szerint a támadott végzés azért sérti az Alaptörvény IV. cikkének (2) bekezdését, mert a Győri Járásbíróság az idegenrendészeti őrizet meghosszabbításáról a Harmtv. 54. § (5) bekezdése kögens rendelkezései megsértésével döntött. A panaszban foglaltak szerint a bíróság csak az esetben hosszabbíthatta volna meg az őrizetet, ha a) az indítványozó nem működik együtt a hatósággal, vagy b) a kitoloncoláshoz szükséges okmányok beszerzése a származási országának, vagy az őt visszafogadni köteles államnak az eljárása miatt húzódik el. Az indítványozó szerint azonban a bíróság – azon túlmenően, hogy a Harmtv. 54. § (5) bekezdését idézte – ténylegesen nem jelölte meg, nem adta indokát annak, hogy a két körülmény közül melyik szolgált alapul az őrizet hat hónapon túli meghosszabbítására. Mivel a végzés erre vonatkozó indokolást – az indítvány szerint – nem tartalmaz, az indítványozó állította az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésébe foglalt tisztességes eljáráshoz való joga sérelmét is.
- [14] Kérte továbbá az indítványozó, hogy az Alkotmánybíróság a vizsgálatát az Abtv. 26. § (1) bekezdése alapján is folytassa le, figyelemmel arra, hogy a sérelmezett döntéssel szemben a Harmtv. 59. § (10) bekezdése („A bíróság határozata ellen további jogorvoslatnak nincs helye.”) az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdésébe ütközően kizárja a jogorvoslatot. Az indítványozói álláspont szerint az idegenrendészeti őrizet elrendelését nem hatósági határozat, hanem csak egy hatósági indítvány előzi meg, amelyet a bíróság első és egyetlen fokon, kötelezően egyesbíróként eljárva bírál el, és ezzel szemben minden további jogorvoslat kizárt.
- [15] Hivatkozott e körben az indítványozó a 3111/2021. (IV. 14.) AB határozatra, amely más jogszabály – állítása szerint – hasonló rendelkezése vonatkozásában alaptörvény-ellenességet állapított meg. Az indítványozó szerint az idegenrendészeti őrizet tárgyában hozott határozat nem érdemi és nem eljárást befejező döntés, mivel azonban ezt követően már nincs olyan, az ügy érdemében hozott döntés, amelyben a rendelkezés joghatályosan megtámadható lenne, így a jogorvoslat a jelen szabályozás mellett nem biztosított. Megjegyezte az indítványozó azonban azt is, hogy az adott, rövid őrizet tárgyában ez az eljárási szakasz lezárul, tehát joghatását tekintve a döntés mégis csak érdemi határozatnak tekinthető, amely ellen nem biztosított a jogorvoslat.
- [16] A fentiek alapján az indítványozó kérte a Harmtv. 59. § (10) bekezdése alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését.
- [17] 3. Az Alkotmánybíróságnak az Abtv. 56. § (1)–(3) bekezdéseiben meghatározottak alapján mindenképp az alkotmányjogi panasz befogadhatóságáról szükséges döntenie, ezért az Alkotmánybíróság tanácsban eljárva elsőként azt vizsgálta, hogy az Abtv. 27. § (1) bekezdése és a 26. § (1) bekezdése szerinti indítvány megfelelő-e az alkotmányjogi panasz előterjesztésére vonatkozó, törvényben meghatározott követelményeknek.
- [18] 3.1. Az indítványozó jogi képviselője a Győri Járásbíróság Ir.521/2021/8. számú végzését 2021. május 24-én vette át, az alkotmányjogi panaszt 2021. július 21-én – az Abtv. 30. § (1) bekezdése szerinti határidőn belül – nyújtotta be. Az indítványozó megjelölte az Alkotmánybíróság hatáskörére vonatkozó törvényi rendelkezéseket, a sérelmezett bírói döntést és jogszabályi rendelkezést, az Alaptörvény megsérteni vélt rendelkezéseit,

és az Alaptörvényben biztosított jog sérelmének lényegét, valamint kifejezett kérelmet a végzés és a Harmtv. 59. § (10) bekezdése megsemmisítésére.

- [19] Az indítványozó az alkotmányjogi panaszban támadott bírói döntés alapjául szolgáló eljárásban érintettnek minősül, a bíróság döntése ellen további jogorvoslatnak nem volt helye.
- [20] 3.2. Az Abtv. 27. § (1) bekezdésében foglaltak szerint, az alaptörvény-ellenes bírói döntéssel szemben az egyedi ügyben érintett személy vagy szervezet alkotmányjogi panasszal fordulhat az Alkotmánybírósághoz, ha az ügy érdemében hozott döntés vagy a bírósági eljárást befejező egyéb döntés az indítványozó Alaptörvényben biztosított jogát sérti, és az indítványozó a jogorvoslati lehetőségeit már kimerítette, vagy jogorvoslati lehetőség nincs számára biztosítva.
- [21] Az Alkotmánybíróság az Abtv. 27. § szerinti indítványelem kapcsán megállapítja, hogy a Harmtv. 54. §-a részletesen szabályozza a kitoloncolás végrehajtását biztosító idegenrendészeti őrizet elrendelésének és meghosszabbításának feltételeit, módját, időtartamát, valamint a megszüntetés eseteit. Ennek alapján az idegenrendészeti őrizet – hatósági határozattal – legfeljebb hetvenkét órára rendelhető el, amelyet a bíróság alkalmanként legfeljebb hatvan nappal, a kitoloncolásig meghosszabbíthat. A bíróság az idegenrendészeti őrizetet a Harmtv. 54. § (5) bekezdésében meghatározott esetekben hat hónap elteltével további hat hónappal meghosszabbíthatja. Részletesen rendelkezik a Harmtv. az idegenrendészeti őrizetbe való időtartam beszámításáról, illetve annak kizártságáról is.
- [22] Az ismertetett jogszabályi rendelkezések, valamint az Alkotmánybíróságnak a „kényszerítőeszközök alkalmazását elrendelő határozatokra” vonatkozóan az Abtv. 27. § alkalmazását illetően kialakított következetes gyakorlata alapján {lásd például: 3476/2021. (XI. 12.) AB végzés, Indokolás [22]}, a Győri Járásbíróság Ir.521/2021/8. számú, 2021. május 20. napján meghozott, az indítványozó idegenrendészeti őrizetét a kitoloncolás feltételeinek megteremtéséig, de legfeljebb 2021. július hó 21. napjáig meghosszabbító végzése nem tekinthető sem az ügy érdemében hozott, sem pedig a bírósági eljárást befejező döntésnek, ezért a panasz e vonatkozásban a törvényi feltételeknek nem felel meg.
- [23] 3.3. Az indítványozó alkotmányjogi panaszában állította a Harmtv. 59. § (10) bekezdésének alaptörvényellenességét is, az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdésével összefüggésben.
- [24] Az Abtv. 26. § (1) bekezdés alapján abban az esetben fordulhat az Alkotmánybírósághoz alkotmányjogi panaszal az egyedi ügyben érintett személy vagy szervezet, ha az ügyben folytatott bírói eljárásban alaptörvény-ellenes jogszabály alkalmazása folytán az Alaptörvényben biztosított jogának sérelme következett be, és jogorvoslati lehetőségeit már kimerítette, vagy jogorvoslati lehetőség nincs számára biztosítva. Szemben az Abtv. 27. §-ban foglaltakkal, az Abtv. 26. § (1) bekezdése szerinti alkotmányjogi panasz befogadásának nem előfeltétele, hogy a támadott jogszabályi rendelkezés alkalmazására az ügy érdemében hozott vagy eljárást befejező döntés esetében kerüljön sor. Ennek megfelelően a befogadási feltételek teljesítése mellett a támadott bírói döntések nem az ügy érdemében hozott vagy eljárást befejező volta – az Alkotmánybíróság gyakorlatából is következően – nem jelenti akadályát a támadott rendelkezések alkotmányossági vizsgálatának.
- [25] Az indítványozó álláspontja szerint sérti a jogorvoslathoz való jogát az, hogy a Harmtv. 59. §-ának (10) bekezdése kizárja a bíróság által esetenként meghozott, az idegenrendészeti őrizet meghosszabbításáról szóló döntés elleni jogorvoslatot.
- [26] Ugyanakkor azonban az idegenrendészeti hatóságnak a Harmtv. 54. § (6) bekezdése alapján az őrizetet haldéktalanul meg kell szüntetni, ha annak feltételei már nem állnak fenn, vagy – ellenkező esetben – a hatóság a Harmtv. 58. § (1)–(3) bekezdése alapján huszonnégy órán belül – meghosszabbított határidő esetén a meghosszabbítás esedékességének napját megelőző nyolc napon belül –, indokolással ellátott indítvánnyal köteles a bíróságnál kezdeményezni az őrizet meghosszabbítását, amely hatósági indítvánnyal (aktussal) szemben *ex lege* kötelezően biztosított a bírói felülvizsgálat. Ennek okán az Alkotmánybíróság álláspontja szerint nincs alkotmányos indokolás a panaszban arra nézve, hogy a bírói döntés elleni további jogorvoslatot kizáró rendelkezés miatt sérti a jogorvoslathoz való jog alkotmányos intézményét.

- [27] 4. Az Alkotmánybíróság mindezeket figyelembe véve megállapította, hogy az eljárás tárgyát képező alkotmányjogi panasz nem felel meg részben az Abtv. 27. §-ában, részben az 52. § (1b) bekezdése e) pontjában szabályozott befogadási feltételeknek, ezért az indítványt az Abtv. 56. § (1)–(3) bekezdései, valamint az Ügyrend 30. § (2) bekezdésének h) pontja alapján visszautasította.

Budapest, 2022. február 1.

Dr. Juhász Miklós s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Juhász Miklós s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Czine Ágnes
alkotmánybíró helyett

Dr. Juhász Miklós s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Horváth Attila
alkotmánybíró helyett

Dr. Juhász Miklós s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Juhász Imre
előadó alkotmánybíró helyett

Dr. Juhász Miklós s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Sulyok Tamás
alkotmánybíró helyett

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/3572/2021.

